

ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	242 «Туризм»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.геогр.н., проф. Заваріка Галина Михайлівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри міжнародної економіки і туризму

посада

Dgalina_10@ukr.net	+38-0952081277	Viber за номером телефону	Viber за номером телефону
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу
Цілі вивчення курсу:

Мета лекційних занять полягає у формуванні у майбутніх фахівців сфери туризму обізнаності з історично-культурною спадщиною свого краю, любові до свого краю, його пропаганди, створення нового іміджу вітчизняного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному рівнях. За допомогою краєзнавчих досліджень вивчаються туристичні ресурси в окремих регіонах України, створюються путівники для туристів та інша туристично-краєзнавча література, розробляються туристичні маршрути, регіональні карти, схеми, буклети, тобто сформувався новий напрям краєзнавства – туристичне краєзнавство.

Метою самостійної роботи за дисципліною є закріплення теоретичних знань і набуття практичних умінь і навичок із відповідних розділів предмета, ознайомлення студентів з особливостями історичного та просторово-територіального устрою регіону і відомостями про туристичні ресурси краю та їхню галузеву специфіку.

Результати навчання:

Знання: Знати основні етапи розвитку краєзнавства в Україні. Знати об'єкт, предмет, закономірності, методи, функції туристичного країнознавства, термінологію дисципліни. Знати поняття «карта», «атлас», «маршрут», «знакування», «маркування». Знати поняття туристичного ресурсу, принципи їх класифікації. Знати законодавство України про охорону культурної спадщини. Знати населені пункти України, віднесені до курортних. Знати визначні музеї України. Знати

особливості природно-рекреаційного та соціально-економічного і культурного потенціалу краю.

Знати природні території та об'єкти області. Знати історико-культурні ресурси. Знати рекреаційні ресурси краю. Знати етнографічні групи населення краю.

Вміння: Вміти визначати різницю між краєзнавством та країнознавством. Вміти вірно застосовувати методи країнознавства, термінологічний словник. Вміти визначати географічне положення об'єкту, «читати» карту. Вміти розрізняти типи туристичних ресурсів. Вміти класифікувати об'єкти природно-заповідного фонду України. Вміти класифікувати об'єкти замкового туризму. Вміти класифікувати курортно-рекреаційні території. Вміти класифікувати музеї. Вміти характеризувати основні туристичні центри області. Вміти дати їм загальну характеристику.

Передумови до початку вивчення:

Цей навчальний предмет є невід'ємною складовою загального краєзнавства, з одного боку, та туризмознавства, з іншого, і є пов'язуючою ланкою між цими двома дисциплінами.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни — дисципліна обґрунтовує концепційно-теоретичні засади туристичного краєзнавства та забезпечує формування у здобувачів вищої освіти фахового розуміння геопросторових особливостей створення і просування на національний ринок місцевого туристичного продукту, а також сутнісних рис туристичної спеціалізації теренів України на ринку рекреаційних послуг.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ФК17. Здатність оцінювати регіональні туристичні ресурси та використовувати їх у процесі популяризації національного туристичного продукту

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, що зв'язаний з дисципліною «Туристичне краєзнавство» в освітній програмі за спеціальністю 242 «Туризм» і позначений в програмі міткою «ПР05».

Структура курсу

	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Історія становлення та розвитку краєзнавства в Україні	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Витоки українського краєзнавства. Розвиток історичного краєзнавства на території України до початку ХХ ст. Особливості розвитку краєзнавства в Галичині Розвиток краєзнавства в УРСР у 1920-1940-х та повоєнних роках ХХ ст.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести.

	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Краєзнавство в часи незалежності. Утворення та діяльність Всеукраїнської спілки краєзнавців	Індивідуальні завдання.
2	Туристичне краєзнавство України: теоретико-методологічні засади	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Сутність та теоретико-методологічні засади національного краєзнавства, взаємозв'язок з іншими дисциплінами Об'єкт і предмет туристичного краєзнавства Функції та методи дослідження краєзнавства Джерела національного краєзнавства Форми краєзнавства і види організації краєзнавчого руху	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Туристичні ресурси	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Поняття та сутність Принципи класифікації туристичних ресурсів Природно-кліматичні туристичні ресурси Історико-культурні туристичні ресурси Соціально-економічні туристичні ресурси Інформаційні туристичні ресурси	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Комплексна характеристика Луганської області	Денне 2/2 Заочне 1/1	Загальні відомості про область: адміністративно-територіальний устрій, географічне положення, територія та межі Природно-рекреаційний потенціал: рельєф, ландшафт, клімат, водні та лісові ресурси, рослинний і тваринний світ Соціально-економічні умови і ресурси: структура населення (вікова, статевая, релігійна, етнічна, соціальна), трудові ресурси, природні ресурси (корисні копалини і мінеральні ресурси), промисловість та сільське господарство, економічна зайнятість населення, транспортна інфраструктура Коротка історична довідка. Картографування території краю Відомі особисті краю Туристичне районування території, основні туристичні центри. Види туризму	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
5	Природні туристичні ресурси краю	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Загальна характеристика природно-заповідного фонду області Природні території та об'єкти (природні і біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники тощо). Пам'ятки природи загальнодержавного та регіонального значення (комплексні, ботанічні, зоологічні, гідрологічні, геологічні)	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Історико-культурні та курортні ресурси краю	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Пам'ятки архітектури. Сакральні споруди (церкви, монастирські комплекси) – об'єкти релігійного і паломницького туризму в області Пам'ятки промислового та інженерного будівництва. Рекреаційний потенціал. Мінеральні родовища джерела	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій.

	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Характеристика курортних територій області.	Тести. Індивідуальні завдання.
7	Етнографічна палітра області як туристичний ресурс та музеї краю	Денне 2/2 Заочне 0,5/0,5	Етнографічне районування території області. Характеристика етнографічних груп Подієвий (фестивальний) туризм. Музеї області.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література:

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. /О.О. Бейдик. – К.: Київський університет, 2001. –395 с.
2. Дем'янчук Г.С. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г. С. Дем'янчук. – К.: Просвіта, 2006. – 293 с.
3. Демідієнко О. Я., Іонова О. М., Кузнецова В. І. Основи краєзнавства. – К., 2001.
4. Заваріка Г.М. Курортна справа / Г.М. Заваріка. – К.: ЦНЛ, 2015. – 264 с.
5. Іванов О. Замки і палаци Західної України: історія – культура – туризм (Історико-архітектурні пам'ятки мистецтва) / О. Іванов. – К.: ТзОВ «Наш світ», Укргеодезкартографія, 2004.
6. Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи. – К. : Академія, 2003. – 232 с.
7. Крачило Н. П. Краєзнавство і туризм : Навч. посіб. / Н. П. Крачило. – К.: Вища школа, 1994. – 191 с.
8. Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник / С. П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с.
9. Курортні ресурси України / Під ред. проф. М.В. Лободи. – К.: Укрпрофоздоровниця; Тамед, 1999.
10. Масляк П. О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
11. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. /О. Я. Мацюк. – Львів: Центр Європи, 2005. – 192 с.
12. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник. / Є. В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.
13. Парфінєнко А. Ю. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник для ВНЗ / А. Ю. Парфінєнко. – Х. : Бурун Книга, 2009. – 288 с.
14. Петранівський В. Л., Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. – 2-ге вид., виправл. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський. – К., 2008. – 575 с.
15. Рутинський М.Й. Географія туризму України. Навч.-метод. посібн.: – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
16. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження: Навчальний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2007. – 432 с.

17. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
18. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Туристичний комплекс Карпатського регіону України: Навчальний посібник. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – 440 с.
19. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія [текст] : навч. посіб. / Н. Я Скрипник., А. М. Сердюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
20. Стафійчук В. І. Рекреалогія. Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.
21. Уривалкін О.М. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. – К: КНТ, 2008. – 296 с.

Інформаційні ресурси.

1. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
4. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
5. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>
6. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 1068 від 04.10.2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf>

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Туристські ресурси України» для студентів спеціальності 242 «Туризм» / Заваріка Г. М. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Сєвєродонецьк, 2017. - 107 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

*Плагіат та
академічна
добросовісність:*

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unichack і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

*Завдання і
заняття:*

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

*Поведінка в
аудиторії:*

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.